

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Харківської облдержадміністрації
Харківське територіальне відділення МАН України

Відділення: філософія та суспільствознавство
Секція: теологія, релігієзнавство, історія релігії

СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ У ХАРКОВІ

Роботу виконала:

Ванюшина Ольга Валеріївна,
учениця 11-А класу
Харківської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 97
Харківської міської ради
Харківської області

Науковий керівник:

Завадський Тимур Альфредович,
учитель історії та правознавства,
спеціаліст вищої категорії
Харківської загальноосвітньої школи
I-III ступенів № 97
Харківської міської ради
Харківської області

Тези

«Становлення української греко-католицької церкви у Харкові»

Ванюшина Ольга Валеріївна, учасниця Харківського територіального відділення МАН України, Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів №97, 11-А класу, міста Харкова, Харківської міської ради.

Завадський Тимур Альфредович, вчитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів №97, міста Харкова, Харківської міської ради.

Актуальність роботи. Боротьба між Церквами та релігійними організаціями за симпатії та прихильність вірних – явище, що супроводжує людство здавна. Вона не раз породжувала війни, але ще частіше – полеміку серед богословів. Це безперечно впливало, впливає і впливатиме на суспільно-державні рішення й долі мільйонів осіб.

Сучасний український греко-католицизм характеризується відносною стабілізацією розвитку після бурхливого організаційного відродження своєї легальної діяльності по періоді підпільного існування у СРСР, що активізувало екуменічну діяльність УГКЦ на початку XXI століття.

Церковне життя Слобожанщини характеризується великими проблемами на шляху подолання штучних непорозумінь, завдяки, перш за все, деструктивній позиції УПЦ Московського Патріархату. Незважаючи на це молода греко-католицька спільнота регіону прикладає максимум зусиль для налагодження екуменічного діалогу.

Формування релігійно-визвольного руху української греко-католицької церкви на території Слобожанщини, а також безпосередньо у

місті Харкові, відіграє важливу роль у створенні гідного місця для діалогу між Богом та людиною, з метою об'єднання справжньо віруючих навколо Христа, що врешті решт є неминучим явищем у позитивній перспективі людства.

Надзвичайно гострим є сьогодні питання автокефалії для Української православної Церкви. Константинопольський патріархат відкинув всі претензії Росії на київську спадщину, підкресливши, що канонічна залежність Києва від материнської церкви лишалася незмінною і безперервною з X століття, і він має право вирішувати українське питання одноосібно. Таким чином виникає реальна можливість отримання Томосу від Константинопольського патріархату за умов організаційного об'єднання православних церков в Україні.

Мета дослідження полягає у вивченні діяльності Української греко-католицької церкви у місті Харкові, що виступає рушійною силою у створенні конструктивного діалогу на шляху подолання штучних непорозумінь, що виникли у ході розвитку екуменічного процесу, розглядаються проблеми, що виникли при створенні та становленні української греко-католицької церкви у Харкові; визначити роль та значення заснування однієї з перших греко-католицьких громад Слобожанщини.

На шляху досягнення поставленої мети, необхідним було вирішення наступних **завдань**:

- 1) Проаналізувати умови формування греко-католицького руху на території Слобожанщини, а саме у Харкові.
- 2) Визначити та проаналізувати проблеми, що виникли при створенні та становленні української греко-католицької церкви у Харкові.

- 3) Акцентувати увагу на діяльності вибраних авторитетів церкви, їхньому впливі при створенні та становленні української греко-католицької церкви у Харкові, подоланні перешкод з боку Московського патріархату та світської влади міста.
- 4) Дослідити історичні аспекти, що обумовлюють канонічність статусу греко-католицької церкви в Україні.

Об'єктом дослідження є українська греко-католицька церква у Харкові.

Предметом дослідження є релігійне й історичне значення становлення УГКЦ у Харкові, боротьба за створення умов духовної свободи та християнської єдності у Харківському регіоні.

Теоретичне завдання дослідження. Системний аналіз визначень, особливостей, унікальних рис церковного життя української греко-католицької церкви у Харківському регіоні, визначення проблематики організаційного об'єднання християнських спільнот дає можливість глибше зрозуміти закономірності відродження канонічної церковної практики.

Наукова новизна. Доцільно вважати, що ця тема саме у ракурсі регіонального значення та гуманітарно-цивілізаційних завдань сучасності на початковому етапі науково-дослідницької діяльності розглядається вперше.

Практична цінність. Результати, отримані в процесі дослідження, можуть бути використані при читанні спецкурсів та семінарів з питань теології, філософії, всесвітньої історії та історії України, історії церкви та релігієзнавства.

Методи дослідження – описовий та аналітичний.

Висновки:

1. УГКЦ була утворена на основі унійної ідеї католицизму і православ'я. Доцільно сказати, що тільки Українська греко-католицька церква має безперервну ієрархічну спадкоємність від часу офіційного Хрещення Руси-України та становлення на її території церковної організаційної структури.

Сучасні структури Української Греко-Католицької церкви нині являють собою досить розгалужену мережу, діяльність якої фактично виходить далеко за суто пасторальну сферу й спрямовується на охоплення багатьох потреб віруючих.

2.Щорічно відбуваються екуменічні молебни за християнську єдність. Під час них відбуваються церковні служби в головних храмах Харкова УГКЦ, АПЦ, УПЦ Київського патріархату, РКЦ та Армянській церкві. З Московським Патріархатом, натомість, діалог практично відсутній.

3.З самого початку вірні УГКЦ зіткнулися з перешкодами і труднощами. Греко-Католицька громада була змушена рішуче стати на захист своїх законних прав, таким чином й було створено Громадський комітет захисту прав УГКЦ. Рішення світської влади щодо створення та становлення храму УГКЦ дозволяє надіятися, що в подальшому ситуація у сфері дотримання прав і свобод громадян буде змінюватися на краще, а представники різних релігійних конфесій і громад будуть конкурувати між собою без жодної підтримки з боку державних структур. В такому разі в нашому суспільстві справді запанує духовна злагода і взаємопорозуміння.

4.Нажаль, що очевидним у наш час є втручання УПЦ Московського патріархату, а особливо авторитетів церкви, у внутрішні справи іншої релігійної організації, що є порушенням принципів свободи совісті. Це втручання прямо переходить у міжцерковну конфронтацію, що у перспективі могла стати загально-суспільною загрозою в Україні.

5.Відносини між Константинополем і Москвою в 2018 році загострилися до межі через автокефалію для Української церкви. Константинопольський патріархат відкинувши всі претензії Росії на київську спадщину, підкреслив, що канонічна залежність Києва від материнської церкви лишалася незмінною і безперервною з X століття. Українська Церква, наприклад, перша на Сході стала складати кормчі книги, куди входили не тільки основні правила, але й правила місцевих соборів.

6. Драма української церковної ідентичності триває, і пошук її розв'язання в механічній зміні релігійними громадами своєї юрисдикції лише демонструє примітивний рівень вітчизняної політологічної та релігієзнавчої думки. 2018 рік запам'ятається численними прогнозами щодо надання автокефалії українському православ'ю. Закономірно, що Греко-Католицька Церква не може мати іншої позиції, окрім підтримки процесів, спрямованих на єдність та канонічне оформлення українського православ'я, як і всього того, що сприяє єдності й повноті незалежності України.

7. Незважаючи на всі деструктивні зусилля з боку інших релігійних організацій та світської влади, домінуючою є впевненість у остаточній перемозі історичної справедливості та здорового глузду, що неминуче призведе до отримання УПЦ довгоочікуваної автокефалії, а це, в свою чергу, відкриє нові можливості на шляху до поновлення християнської єдності взагалі.

8. Формування релігійно-визвольного руху української греко-католицької церкви на території Слобожанщини, а також безпосередньо у місті Харкові, відіграє важливу роль у створенні гідного місця для діалогу між Богом та людиною, з метою об'єднання справжньо віруючих навколо Христа, що врешті решт є неминучим явищем у позитивній перспективі людства.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1	
ФОРМУВАННЯ РУХУ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ТЕРИТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ	11
1.1 Формування католицького напрямку у Християнській церкві.....	11
1.2 УГКЦ як релігійно-церковний порятунок віруючих	12
РОЗДІЛ 2	
БОРОТЬБА УГКЦ ЗА ХРИСТИЯНСЬКІ ЦІННОСТІ ТА ЦЕРКОВНУ ПРАКТИКУ.....	14
2.1 Екуменічний рух на території Слобожанщини.....	14
2.2 Проблеми при заснуванні та будівництві головного храму УГКЦ у Харкові.....	18
2.3 Деструктивна позиція УПЦ Московського Патріархату.....	22
РОЗДІЛ 3	
КАНОНІЧНЕ ПРАВО КИЇВСЬКОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ.....	25
3.1 Дослідження аспекту канонічності Київської Церкви України в історичному просторі	25
3.2 Автокефалія Української Православної Церкви.....	29
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	35
ДОДАТКИ.....	37

ВСТУП

Актуальність роботи. Боротьба між Церквами та релігійними організаціями за симпатії та прихильність вірних – явище, що супроводжує людство здавна. Вона не раз породжувала війни, але ще частіше – полеміку серед богословів. Це безперечно впливало, впливає і впливатиме на суспільно-державні рішення й долі мільйонів осіб.

Сучасний український греко-католицизм характеризується відносною стабілізацією розвитку після бурхливого організаційного відродження своєї легальної діяльності по періоді підпільного існування у СРСР, що активізувало екуменічну діяльність УГКЦ на початку ХХІ століття.

Церковне життя Слобожанщини характеризується великими проблемами на шляху подолання штучних непорозумінь, завдяки, перш за все, деструктивній позиції УПЦ Московського Патріархату. Незважаючи на це молода греко-католицька спільнота регіону прикладає максимум зусиль для налагодження екуменічного діалогу.

Формування релігійно-визвольного руху української греко-католицької церкви на території Слобожанщини, а також безпосередньо у місті Харкові, відіграє важливу роль у створенні гідного місця для діалогу між Богом та людиною, з метою об'єднання справжньо віруючих навколо Христа, що врешті решт є неминучим явищем у позитивній перспективі людства.

Надзвичайно гострим є сьогодні питання автокефалії для Української православної Церкви. Константинопольський патріархат відкинув всі претензії Росії на київську спадщину, підкресливши, що канонічна залежність Києва від материнської церкви лишалася незалежною і

безперервною з X століття, і він має право вирішувати українське питання одноосібно. Таким чином виникає реальна можливість отримання Томосу від Константинопольського патріархату за умов організаційного об'єднання православних церков в Україні.

Мета дослідження полягає у вивченні діяльності Української греко-католицької церкви у місті Харкові, що виступає рушійною силою у створенні конструктивного діалогу на шляху подолання штучних непорозумінь, що виникли у ході розвитку екуменічного процесу, розглядаються проблеми, що виникли при створенні та становленні української греко-католицької церкви у Харкові; визначити роль та значення заснування однієї з перших греко-католицьких громад Слобожанщини.

На шляху досягнення поставленої мети, необхідним було вирішення наступних **завдань**:

- 1) Проаналізувати умови формування греко-католицького руху на території Слобожанщини, а саме у Харкові.
- 2) Визначити та проаналізувати проблеми, що виникли при створенні та становленні української греко-католицької церкви у Харкові.
- 3) Акцентувати увагу на діяльності вибраних авторитетів церкви, їхньому впливі при створенні та становленні української греко-католицької церкви у Харкові, подоланні перешкод з боку Московського патріархату та світської влади міста.
- 4) Дослідити історичні аспекти, що обумовлюють канонічність статусу греко-католицької церкви в Україні.

Об'єктом дослідження є українська греко-католицька церква у Харкові.

Предметом дослідження є релігійне й історичне значення становлення УГКЦ у Харкові, боротьба за створення умов духовної свободи та християнської єдності у Харківському регіоні.

Методи дослідження – описовий та аналітичний.

Теоретичне завдання дослідження. Системне дослідження відзначень, особливостей, церковного життя української греко-католицької церкви у Харківському регіоні, визначення проблематики подолання непорозумінь при становленні церкви, саме у місті Харкові, та дослідження історичних аспектів, що вказують на дійсно канонічну християнську церкву в Україні – греко-католицьку.

Наукова новизна. Доцільно вважати, що ця тема саме у ракурсі регіонального значення та гуманітарно-цивілізаційних завдань сучасності на початковому етапі науково-дослідницької діяльності розглядається вперше.

Практична цінність. Результати, отримані в процесі дослідження, можуть бути використані при читанні спецкурсів та семінарів з питань теології, філософії, всесвітньої історії та історії України, історії церкви.

Структура роботи обумовлена її змістом: вона складається зі вступу, трьох частин, висновків, списку використаної літератури та додатків. Робота нараховує 49 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ФОРМУВАННЯ РУХУ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ТЕРИТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИ

1.1 Формування католицького напрямку у християнській церкві.

Головною соціальною причиною виникнення Християнства було безсилля пригноблених у боротьбі з гнобителями. Пригноблені неодноразово підіймалися на боротьбу за своє визволення, проте усі повстання неминуче зазнавали поразки, а щоб продовжувати жити в таких умовах треба було мати якусь перспективу в житті. Так, частина рабів і пригноблених жителів імперії знайшла розраду в новій релігії.

На феодальному етапі християнський світ пережив організаційний розкол, в результаті якого відокремилися католицька і православна церкви .

Процес розгалуження офіційного християнства був тривалим. Різниця у соціально-економічному і соціально-політичному становищі церкви на заході та сході Європи призвели до появи певних відмінностей у віровченні та обрядовості.

Розкол протягом віків свого існування супроводжувався численними богословськими суперечками, а також військовими і політичними конфліктами, в першу чергу на сході Європи, де історично проходив кордон впливів церковних структур Сходу і Заходу.

Католицизм – це домінуючий церковний напрям у християнстві, який має багато спільного з православ'ям і водночас відрізняється від нього нюансами віровчення, культу, своєрідними засобами пристосування до стрімкої зміни соціальної діяльності і нової релігійної свідомості.

За майже тисячоліття свого існування католицтвом накопичено значний досвід пристосування своїх церковних інститутів, ідеології та форм діяльності до соціально-економічних, політичних та культурних умов

суспільства, що змінюються. Католицька церква успішно "вписалася" в індустріальне і постіндустріальне суспільство.

1.2 УГКЦ як релігійно-церковний порятунок віруючих.

УГКЦ була утворена на основі унійної ідеї католицизму і православ'я, що виникає як наслідок розколу єдиної Вселенської християнської церкви. Від першого року існування греко-католицька церква потрапила в складне становище.

Доцільно сказати, що тільки Українська греко-католицька церква має безперервну ієрархічну спадкоємність від часу офіційного Хрещення Руси-України та становлення на її території церковної організаційної структури.

Унія з Римо-Католицькою церквою, що виникнула як єдиний засіб релігійно-церковного порятунку української нації, від церковної експансії Москви, відтворила українську національну церкву. Згідно з угодами Берестейської унії, у греко-католицькій церкві богослужіння, церковна організація й обряди залишились такими, як і вони були в греко-православній церкві.

Здолати кризу 1848 року, після посилення наступу польського шовінізму, вивести церкву на рівень нових завдань, відтворити з неї цілком національне, українське релігійне об'єднання судилося митрополиту Андрею Шептицькому.

Сучасні структури Української Греко-Католицької церкви нині являють собою досить розгалужену мережу, діяльність якої фактично виходить далеко за суто пасторальну сферу й спрямовується на охоплення багатьох потреб віруючих – потреб культурного розвитку, соціальної адаптації й реалізації, освіти, спілкування тощо, які можуть і мусять мати духовне наповнення. При Українській Греко-Католицькій церкві діють різноманітні організації й об'єднання, які працюють в тому чи іншому

проблемному полі з різними категоріями віруючих, часто у співпраці чи як складова частина всекатолицьких аналогів.

Сьогодні українські греко-католики насамперед прагнуть до об'єднання всіх віруючих християн навколо Христа і його вчення, а у випадку з Україною - й досягнення національної єдності. «Ця спільність не перебуває в якомусь перехідному становищі, а містить повноту церковності» [11].

РОЗДІЛ 2 БОРОТЬБА УГКЦ ЗА ХРИСТИЯНСЬКІ ЦІННОСТІ ТА ЦЕРКОВНУ ПРАКТИКУ

2.1 Екуменічний рух на території Слобожанщини.

Харківський екзархат було створено 2 квітня 2014 року шляхом поділу Донецько-Харківського екзархату. Він наймолодший і найменший за кількістю громад з екзархатів УГКЦ. Більшість вірних єпархії є вихідцями із Західної України, однак наявна багата кількість і місцевих жителів. Це пов'язано з тим, що люди, відбувши покарання в Сибіру, змушені були оселитися у Східній Україні, оскільки їм заборонялося повертатися у Західну Україну. Крім того, багато спеціалістів приїжджали в Харків на роботу чи навчання в університети. Працюючим видавали квартири, утворюючи родини вони залишалися в цьому місті і бажали мати свою церкву.

Синод єпископів обрав єпископом та призначив екзархом Харківським отця Василя Тучапця, перед тим ігумена монастиря Святого Василя Великого в Києві. Він народився 29 вересня 1967 року в місті Яворів Львівської області. Закінчив Івано-Франківське СПТУ-14 (1982–1986); підготовчий відділ і перший курс Львівського політехнічного інституту (факультет архітектури) (1988–1990). 10 листопада 1986 р. вступив до Василянського Чину. 12 березня 1989 року прийняв чернечий одяг у Василянському Чині. У 1991–1997 рр. навчався на Папському богословському факультеті (секція св.Івана Хрестителя) у Варшаві, який закінчив зі ступенем магістра богослов'я. У 1998 р. на тому ж факультеті захистив ліценціатську працю з патрології на тему «Навчання Григорія Палами про безперервну молитву». Також навчався на курсах духовної формації в Кракові у отців Сальваторіан (2001–2002). Дияконські свячення

отримав 5 січня 1997 р. в Івано-Франківську з рук єпископа Софрона Дмитерка. 2 квітня 2014 року призначений першим екзархом новоствореного Харківського екзархату УГКЦ, титулярним єпископом Центуріонеса. Саме владика Василій Тучапець увів традицію спільної молитви для всіх християнських конфесій.

У Харкові є Свято-Миколаївська парафія Греко-Католицької Церкви, настоятелем якої є о. Микола (Семенович). Також є парафії в області - в Покотилівці, Люботині і Вільчі.

Раніше Харків входив до складу Києво-Вишгородської єпархії, згодом вона розділилася, бо тодішній владика Василь Медвід обіймав територію всієї Східної України і Казахстану. Йому було важко одному охопити всю ту територію. Згодом Вишгородський екзархат було розділено на Донецько-Харківський і Одеський. Донецько-Харківську єпархію (екзархат) з 2002 року очолював Степан(Меньок), а з 2014 року у зв'язку зі збільшенням кількості вірних було утворено окремий Харківський екзархат, який охоплює територію Харківської, Полтавської та Сумської областей.

Настоятель парафії св. Миколая Чудотворця у свою чергу був призначений в Харків блаженішим Любомиром Гузаром в 1996 році. В інтерв'ю одному з електронних видавництв він розповідає: «Заснував парафію з нуля. На першій службі було всього сім людей. Ми ще служили почергово у римо-католицькому Костьолі, кожної неділі о другій годині. Там формувалися наша парафія. Потім, у 1997 році ми попросили міську владу, щоби дали нам якесь приміщення. Але нам відмовили, із отриманням земельної ділянки теж було дуже важко. Харківський Митрополит Московського Патріархату Нікодім сказав, що греко-католики з костьолу не вийдуть, бо то не є церква. Він робив усе для того, щоб нас у Харкові тут не було. Три роки влада не виділяла земельну ділянку. Давали якісь місця, а потім скасовували, бо там знаходили якісь причини, або спортивний

майданчик має будуватися, або ветерани збираються тощо. Знаходили різні причини, щоб не дати. У 1999 році з волі Божої і стараннями нашими влада пішла на зустріч, і нам виділили оцю земельну ділянку, тож, ми почали тут її освоювати. Так розпочалося будівництво храму. Звісно, що є й фінансові причини у затримці будівництва. Погоджувальні документи, їх треба дуже багато зібрати, щоб розпочати якесь будівництво»[5].

Щорічно відбуваються екуменічні молебни за християнську єдність. Під час них відбуваються церковні служби в головних храмах Харкова УГКЦ, АПЦ, УПЦ Київського патріархату, РКЦ та Армянській церкві.

Так у 2016 році екуменічний молебен було відслужено у храмі св. Дмитрія УАПЦ, яку очолили Архiepіскоп УАПЦ Ігор (Ісиченко), владика УГКЦ Василій (Тучапець), владика УПЦ (КП) Митрофан (Бутинський), а також священники о. Віталій Зубак (настоятель храму св. Дмитрія), о. Тер Мкртич Григорян із отцем-помічником (Вірменська АЦ), о. Григорій РКЦ, о. Віктор Мартиненко (УГКЦ), о. Геннадій Рохланітко (УПЦ(КП)).

Розпочинається спільна молитва із Вечірньої, після якої владики разом з отцями та вірними моляться молебен за єдність Церкви.

На одній з таких служб владика Василій звернувся зі словом до усіх присутніх, оголосивши тему молінь «Покликані, щоб звіщати великі діла Божі». Архиєрей зробив акцент на служінні Івана Хрестителя, зазначивши, що святий мав авторитет серед людей найперше як син служителя храму, а також він жив у пустелі, носив скромний одяг, споживав просту їжу і тим притягував до себе увагу людей. Але як об'явився Месія, св. Іван вказує на Нього кажучи: «Ось Агнець Божий, що бере на себе гріх світу» (Ів. 1:29). Всі учні Івана Хрестителя, почувши його слова, пішли за Христом. «Тому кожен з нас повинен застановитися, чи ми своїм життям, своїми діями вказуємо на Христа. Неважливо, у котрій церкві є більше людей, а важливо, щоб вони

пізнали Христа у церкві, до котрої приходять...», – додав владика Василій [18].

Парох парафії св. Миколая о. Микола Семенович, стверджує, що з парафіянами УАПЦ «чисто-людські християнські відносини»[18]. Це виражається у тому, що греко-католицькі священники допомагають голові УАПЦ владіці Ігорю (Ісіченку) у функціонуванні колегії патріарха Мстислава. Там регулярно читає лекції отець УГКЦ Мирон Бендик. Також разом відправляються спільні богослужіння, наприклад панахиди, монахині здійснюють роботу з молоддю. З Київським патріархатом найбільш тісна співпраця наявна під час участі у різних заходах державного чи громадського характеру, однак останім часом частішає і спільна молитовна участь. Так, зокрема, глава УПЦ був присутній на вечірній службі, яка завершувала прощу з храму св. Миколая (м. Харків) до Свято-Покровського монастиря (Покотилівка). Ця щорічна проща, яка проходить під лозунгом «За мир, єдність, любов в Україні» об'єднує вірян не лише греко-католицької церкви, але й вірян УАПЦ та РПК, які спільно моляться пліч-о-пліч, йдучі увесь шлях (23 км).

О. Микола каже: «Ми зверталися до Бога в костьолі, в нашому храмі, в соборі Київського патріархату, в Автокефальній і в Вірменській церкві. Тільки Московський патріархат не хоче з нами здійснювати спільну молитву. Молитви у нас однакові, до того ж у нас східний обряд - ми визнаємо Володимирове хрещення. Просто молимося ми за наш народ і Україну» [7].

З Московським Патріархатом, натомість, діалог практично відсутній, хоч велика частина священників Московського Патріархату є вихідцями із Західної України. Сам владика Нікодім буковинець. Однак УПЦ впродовж багатьох років ігнорує численні запрошення інших церков взяти участь у спільних заходах.

Не дивлячись на це, о. Микола Семенович твердить: єдність християн повинна бути присутня, бо ми не маємо права ділити Христа.

На освячені нижнього храму собору голова УГКЦ Блаженіший Святослав Шевчук сказав , що УГКЦ - не закрита сама в собі, вона завжди вчить своїх вірних плекати відкритість і любов до православних братів: «Наша присутність не проти когось, а щоб бути разом з нашими братами - спадкоємцями Київської Церкви Володимирового хрещення. Хочу подякувати за присутність серед нас владиці Ігоря (Ісіченка), архієпископу Харківського і Полтавського УАПЦ, владиці Митрофана, єпископу Харківського і Богодухівського УПЦ КП. Ми запрошували і Митрополита Харківського УПЦ Онуфрія, але поки його з нами немає. Ми молимося за мир, релігійний спокій і єдність між усіма християнами в Україні» [3].

2.2 Проблеми при заснуванні та будівництві головного храму УГКЦ у Харкові.

Тож вкотре закликаю, благаю і молю:

– Очистімо наші душі...

І на оновленій українській землі

Ворогів не буде й супостатів,

А буде син і буде мати

І люди будуть на землі...

Михайло Головецький

Починаючи з 1997року греко-католицька громада Харкова, що налічує понад тисячу вірних, намагалася, використовуючи лише законні методи, добитися від місцевої влади дозволу на будівництво храму.

Уже з самого початку вірні УГКЦ зіткнулися з перешкодами і труднощами. Спочатку Московська районна влада Харкова відхилила їхне

прохання про будівництво церкви на проспекті 50-річчя ВЛКСМ (нині проспект Ювілейний). А згодом нові місця під будівництво храму місцева влада запропонувала греко-католикам тільки після втручання голови Держкомітету України у справах релігій В. Бондаренка, який звернувся до Харківської обласної адміністрації з проханням позитивно вирішити порушене питання. Однак, коли греко-католики погоджувалися на один з нових варіантів, їм знову не давали дозволу на будівництво, мотивуючи таке рішення різними надуманими причинами. Врешті, лише за два роки після початку цієї бюрократичної тяганини греко-католицькій громаді виділили під будівництво храму один гектар землі, прилеглої до території Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків. Як влучно зауважив харківський журналіст Олександр Лойко: «Складається враження, що з греко-католиками у Харкові бавляться в «хрестики-нулики»»[12], бо й цього разу зусилля громади УГКЦ, яка збрала всі передбачені законом документи й дозволи, впорядкувала заболочене й занедбане місце, провела геологічні й геодезичні роботи, було зведено нанівець.

З протестом виступило керівництво Інституту, яке вважало, що сусідство з церквою загрожуватиме «соціальною небезпекою» для хворих та буде негативно впливати на їх здоров'я. Інститут висував претензії на ділянку, виділену греко-католикам, хоча не міг довести документально право на неї. «Дирекція інституту охорони здоров'я дітей та підлітків у своїх вимогах припинить будівництво храму вказує про приналежність спірної земельної ділянки до території інституту, що не підтверджується жодним доказом. На початку 1997 року релігійна громада УГКЦ звернулася до міської ради народних депутатів, а не до інституту з заявою про виділення земельної ділянки для будівництва храму... Відносно земельної ділянки по вулиці Гвардійців Широнінців (614 мікрорайон), прилеглою до території інституту, було досягнуто узгодження з відповідними органами місцевої влади і 28.07.2001 року міськвиконкомом прийняв рішення про дозвіл на

проектування та будівництво храму УГКЦ. Тобто заявлені дирекцією інституту права на зазначену земельну ділянку є незаконними» – звертається Голова Ради Правового Союзу «КАТАРСІС» Чернецький О.П. до Начальника Головного управління з гуманітарних та соціальних питань Кійко В.В.. Насправді, храм розміщується від лікувальних корпусів на віддалі 135 метрів, а не 50 метрів, як було вказано, наприклад, в статті журналістки Наталії Шеховцової. Храм навкруги огорожений, тому діти не можуть самотійно до нього потрапити. «...Усі види релігійного виховання дітей, як у храмі, так і поза ним можуть бути тільки за згодою батьків. Що ж до «епідеміологічної небезпеки», то біля наших храмів не прийнято стояти з простягнутими руками калікам, жебракам і малозабезпеченим»[16] – розповідають у зверненні до Його Екселенції Ніколі Етеровичу Апостольському Нунцію в Україні віруючі парафії св. Миколая Чудотворця.

Безпідставність, фальш і цинічне лицемірство таких аргументів є очевидним, оскільки в тому ж Харкові існує чимало церков (не греко-католицьких, зрозуміло), які містяться, наприклад, на території психдиспансеру (наприклад Храм Олександра Невського УПЦ Московського патріархату), поруч із дитячою поліклінікою, школою.

У зв'язку з такою ситуацією греко-католицька громада була змушена рішуче стати на захист своїх законних прав. Зокрема, отець Микола не виключав можливості, що доведеться відстоювати інтереси громади в суді. Було створено Громадський комітет захисту прав УГКЦ, одним із головних напрямків діяльності якого було «збір інформації про утиски, яких зазнає УГКЦ на теренах нашої держави і доведення цієї інформації до відома урядових структур і широкої світової громадськості»[12].

16 листопада Харківська облдержадміністрація надіслала парохві греко-католицького храму святого Миколая отцю Миколі Семеновичу листа, в якому сказано, що міський голова Харкова пан Пилипчук повідомлений

«про необхідність забезпечення виконання рішення виконавчого комітету Харківської міської ради «Про дозвіл на проектування та будівництво храму УГКЦ»».

Характерною ознакою листа є те, що міська влада рішуче відмежовується від дій, спрямованих у минулому на затягування процесу втілення рішення в життя, знаючи, зокрема, таке: «... міськвиконком ніколи не намагався і не має наміру ставити питання про відміну рішення від 28.07.1999 року за №959». Це дає змогу знайти пояснення тієї ситуації коли греко-католикам у зв'язку з протестами УПЦ МП та працівників Інституту здоров'я дітей та підлітків, на думку яких посилався Владика Никодим, пропонувалися інші земельні ділянки під будівництво храму. Це, виявляється, «було обумовлено виключно необхідністю пошуку компромісу, який би зміг задовольнити вимоги тих угруповань громадськості та окремих особистостей, які з різних причин заперечували та продовжують заперечувати спорудження культової споруди». Зважаючи на оце «продовжують заперечувати», рішення харківської влади виглядає мало не героїчним і надзвичайно демократичним. Воно також дозволяє надіятися, що в подальшому ситуація в Україні у сфері дотримання прав і свобод громадян буде змінюватися на краще, а представники різних релігійних конфесій і громад будуть конкурувати між собою без жодної підтримки будь-якої з них з боку державних структур і виключно на полі душпастирської праці та добродійної діяльності. В такому разі в нашому суспільстві справді запанує злагода і взаєморозуміння.

Отож, наполегливість отця М. Семеновича, його принципове дотримання вимог закону, норм християнської моралі принесли свої плоди.

Шукайте і знайдете, стукайте і відчинять вам, просіть і дасться вам!

– пише свята Євангелія.[9]

2.3 Деструктивна позиція УПЦ Московського Патріархату.

На позиції колишнього митрополита Української Православної Церкви Московського Патріархату у Харкові Никодима слід зупинитися окремо. Очевидним є його втручання у внутрішні справи іншої релігійної організації і порушення таким чином свободи совісті. Це втручання прямо переходить в конфронтацію. «Рівно ж дозволимо звернути Вашу увагу на ту несправедливість і приниження, якого ми зазнали, при намаганні здійснити своє конституційне право – збудувати власний храм у Харкові. Ми обурені надуманими звинуваченнями в незаконних діях, публічним зневажанням нас зі сторони представника Православної церкви Московського Патріархату в Україні Митрополита Харківського і Богодухівського Никодима»[15] – розповідають у зверненні до Його Екселенції Николі Етеровичу, Апостольському Нунцію в Україні, віруючі парафії св. Миколая Чудотворця.

Напередодні папського візиту в Україну митрополит Никодим звернувся з листом до голови Харківської облдержадміністрації Євгена Кушнарєва, в якому, зокрема, говориться, що будівництво греко-католицького храму «буде початком подальшої дестабілізації релігійної ситуації як у Харкові, так і в Україні в цілому».

Митрополит вважав, що будівництво греко-католицького храму принизить та образить православних. У листі йдеться: «Немає потреби нагадувати, що Україна та наш Слобідський край є споконвічно православним, і експансія інших вір та конфесій, а тим більше наполегливої греко-католицької..., часто переслідує суто політичні – католицькі цілі».

Православний владика подає себе захисником дітей, які лікуються в Інституті, від «католицького піддослідного прозелітизму», а тому вимагає від влади припинити будову греко-католицького храму на «законній території інституту», щоб не допустити міжхристиянські конфлікти в місті.

У «Харківських єпархіальних відомостях» УПЦ МП у липні з'являється стаття митрополита Никодима, у якій він спростовує свої заяви й говорить, що діяв так на прохання керівництва Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків. Тому вважає брехнею усі його висловлювання щодо недопущення будівництва греко-католицького храму. Також владика звинуватив греко-католиків у роздмухуванні «масштабного публічного конфлікту».

Отець Микола Семенович, який очолює греко-католицьку громаду Харкова, не здивувався такій ситуації, а вважає, що в Харкові щодо греко-католиків ведеться дискримінаційна політика. Як свідчать дії владики Никодима, представників місцевої влади та висловлювання деяких вірних УПЦ МП, які можна було почути в телесюжетах, ці слова отця Миколая не є безпідставними. На тлі такої ситуації, зокрема, на Сході та Півдні України, цілком доречним й навіть необхідним видаються дії Громадського комітету захисту прав УГКЦ, створеного в Харкові. «Нам дуже прикро, що у Харкові можлива спроба порушення постанови Президії Верховної Ради України від 11.09.1990 року за №269 і Закону України про свободу сумління і віровизначення. При відкритті храмів УПЦ Московського Патріархату можновладці заявляють, що готові допомагати іншим конфесіям будувати храми. Але ж, насправді, по відношенню до греко-католиків, як показує сумний досвід наших віруючих в Харкові та області, - це не так. Їх ставлять не в однакові умови з іншими Церквами. Між іншим, останній факт, що підтверджує вище сказане є ігноруванням владою офіційно запрошувати представників від Української Греко-Католицької Церкви на різні міжконфесійні зустрічі. 14 червня цього року в Харкові проведена програма Круглого Столу «Міжконфесійні відносини в регіоні...», однак представники від української Греко-Католицької Церкви не мали запрошення на цю зустріч» – звернення отця Миколи Семеновича до Голови Харківської обласної державної адміністрації Кушнар'ову Євгену Петровичу.

Греко-католицьку громаду підтримали 17 народних депутатів Верховної Ради України, які були просто здивовані заявою митрополита Никодима, що греко-католицький храм буде ображати почуття православних. Щодо застереження керівництва Інституту, парламентарії вважали, що вони свідчать «або про нерозуміння суті Церкви, або про наявність політичних упереджень».

РОЗДІЛ 3 КАНОНІЧНЕ ПРАВО КИЇВСЬКОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

3.1 Дослідження аспекту канонічності Київської Церкви України в історичному просторі.

Відносини між Константинополем і Москвою в 2018 році загострилися до межі через автокефалію для Української церкви. Фанар відкинув всі претензії Росії на київську спадщину, підкресливши, що канонічна залежність Києва від материнської церкви лишалася незмінною і безперервною з 10 століття, і він має право вирішувати українське питання одноосібно.

Основою канонічного права кожної православної церкви крім Святого Письма служать апостольські правила, постанови семи вселенських та десяти крайових соборів, а також правила св. отців. Але треба знати, що дуже багато цих підставових канонів неясні або неповні, тому кожна церква розуміє їх по-своєму. Крім цього, кожен канон чи постанова постає в зв'язку з певним часом, обставинами та територією, а тому маємо немало таких правил, що тепер або не виконуються, або виконуються частково, або виконуються неоднаково. Маємо навіть головні канони, що з часом дуже змінилися.

Українська Церква перша на Сході стала складати кормчі книги, куди входили не тільки основні правила, але й правила своїх місцевих соборів. Року 1620 в Києві появилася друком навіть цілий Номоканон (основний канонічний збірник Православної Церкви. Видано в Константинополі в 883-му році.), що на довгий час став у нас підставовою книгою церковного права. Коли в XVI — XVII віках в Україні знялася була сильна релігійна полеміка з католиками, уніатами та частково протестантами, тоді була глибоко досліджено всі основи канонічного права, бо треба було фактично боронити православну віру від нападу.

З раннього часу постають пам'ятки зовнішнього церковного права, що регулювали життя православної церкви ззовні. Церковні устави Володимира Великого та Ярослава Мудрого не були невільничими перекладами грецького Номоканону — це свої переробки, пристосовані до місцевих обставин. Також, потрібно згадати постанови Пінської конгрегації 15 червня 1791 р., що декларувала незалежність Української Церкви в Польщі від Церкви Російської. В 11 правилах цей собор установив життя церкви й забезпечив нормальний розвиток для неї.

На жаль тільки, на шкоду Православній Церкві Москва припинила розвиток українського церковного права й поволі накидає своє розуміння його, часто дуже натягнене та перекручене. Це тепер дошкульна нам кривда, бо православне українське духовенство виховалось не на українських нормах церковного права, а на нормах чужих, російських, часом дуже баламутних.

Українська Церква за довгі віки її життя аж до 1686 р., коли її царською силою та відкритою симонією (продаж і купівля церковних посад або духовного сану, які практикувались церквою, як католицькою так і православною, у Середні віки.) забрано від Царгородського патріарха. Як ми бачили, це була повноправна самостійна церква, глибоко розвинена всіма своїми сторонами церковного життя. Українська Церква відлилася в окреме самостійне ціле, що різко відрізнялося від усіх інших православних церков. Безпідставним є вислів «Церква українського народу», а не «Українська Церква». Кажучи : Церква Російська чи Сербська, Болгарська, Румунська й ін., то з таким же правом можна говорити й «Церква Українська», бо за багатовікове своє життя вона справді відлилася в окрему церкву зі своєю власною зовнішньою формою; зв'язану з іншими православними церквами тільки єдністю всіх догматів віри та головних канонів.

Московська держава давно придивлялися до Київської митрополії, яка з моменту заснування в 988 році перебувала під владою

Константинопольського патріарха, але тільки в 1686 році встановила над нею контроль за активної участі місцевих промосковських сил, а також за допомоги Османської імперії.

Можливість легітимізувати свої претензії на київську спадщину Москва отримала після смерті гетьмана Богдана Хмельницького і з початком масштабної кризи Речі Посполитої. Настав хаос Доби Руїна, коли політична орієнтація світської і духовної влади в розділеній на частини Україні змінювалася з неймовірною швидкістю. Спроби встановити контроль над Київською митрополією натрапили на опір частини вищого українського духовенства.

Більш сприятливі умови для Москви склалися в 1680-х роках, за часів правління на Лівобережній Україні промосковського гетьмана Івана Самойловича. Гетьман висунув на вакантну кафедру київського митрополита свого свата, який втік з Волині, луцько-острозького єпископа і прихильника союзу з Московським царством Гедеона Святополка-Четвертинського.

За активної підтримки Самойловича і мирян 8 липня 1685 року в Києві був проведений Собор, на якому Четвертинського обрали на митрополичу кафедру.

Московське царство скористалося вдалою нагодою, покликавши Четвертинського в Москву на затвердження патріарха Іоакима. У 1685 році, не маючи на те прав і ігноруючи протести вищого українського духовенства, Іоаким в присутності царів висвятив Четвертинського як митрополита Київського. При цьому він зажадав від нього обірвати всі зв'язки з Константинополем і принести присягу такого змісту: «Ніяких зв'язків (з Константинопольським патріархатом) не мати, в слухняності у нього не перебувати, від його пастирства, через віддаленість шляху, повністю відмовитися»[1].

Проте, у Четвертинського і Самойловича виникла проблема: присягав перший на вірність, будучи острозьким єпископом Константинополю, а за тодішніми законами, переприсягнув Москві, вважався клятвopорушником і порушником канонів.

Тому, для легалізації нового митрополита у 1686 році московські посланці при активному втручанні візира Османської імперії витребували у нового патріарха Діонісія IV дозвіл призначати голову Київської митрополії, але за умови збереження всіх її прав. За отримані грамоти московські посланці заплатили 200 золотих і в доважок 120 соболинних шкурок. У розписці, виданої представникам Москви, Діонісій назвав це "милостинею".

Кар'єра Діонісія в подальшому не задалася, патріарша кафедра спливла з його рук так само швидко, як і Київська митрополія: він був відсторонений від влади Синодом за передачу північній митрополії Москві.

Неканонічність акту була пізніше згадана в Томосі про автокефалію для Польської церкви, у 1924 році, яка вважається однією з правонаступниць Київської митрополії.

У 1688 році Москва заборонила Київському митрополитові вживати титул «митрополит Київський, Галицький і всієї Русі», відтепер, він іменувався «митрополитом Київським, Галицьким і Малої Росії», найбільші монастирі і Лаври переводилися на пряме управління з Москви. В історії православної церкви в Україні почався новий етап.

У вересні 2018 року, Константинопольський патріарх Варфоломій вніс ясність в положення грамот, виданих Москві щодо Київської митрополії. За словами Варфоломія, у 1686 році патріарх Діонісій IV, в результаті сильного політичного тиску і непереборних обставин, був змушений видати Москві дозвіл призначати митрополита Києва.

Надання такого права відбулося за умови, що митрополит Київський визнаватиме Вселенського патріарха як свого духовного главу і авторитет, що зберігало канонічну юрисдикцію Константинополя над цією митрополією. Таким чином, Фанар підкреслив, що канонічна залежність Києва від Константинопольської церкви лишалася незмінною і безперервною.

3.2 Автокефалія Української Православної церкви.

2018 рік запам'ятається численними прогнозами щодо надання автокефалії українському православ'ю. Закономірно, що Греко-Католицька Церква не може мати іншої позиції, окрім підтримки процесів, спрямованих на єдність та канонічне оформлення українського православ'я, як і всього того, що сприяє єдності й повноті незалежності України. «Тож усі, що вважають себе українцями, патріотами й уболівають за Україну як самостійну і незалежну державу, підтримують канонічний процес здобуття помісності українським православ'ям, навіть якщо вони, як у випадку греко-католиків, належать до іншої конфесії.»[7] – коментує Олег Гірник, старший викладач кафедри богослов'я Українського Католицького Університету.

Томос презентують як умову *sine qua non* (обов'язкову умову) досягнення повноти релігійно-духовної незалежності України під гаслом «Українській державі – українську Церкву!». Понад те, події довкола Томосу активізували тему набуття патріархального устрою УГКЦ. Інакше кажучи, надання Православній церкві в Україні від Царгородського Патріарха довгоочікуваний Томос про автокефалію, буде не лише закономірним, а й справедливим очікувати з Рима надання статусу патріархату УГКЦ.

Однак обидва процеси – автокефалія для православних і патріархат для греко-католиків в Україні – мають дуже схожу богословську проблему. Вона не стосується права і процедури набуття канонічної автокефалії і статусу патріархату. «Це проблема відсутності богословського процесу в

українських Церквах, котрий би окреслив їхній сучасний (наголошую – сучасний!) богословський профіль не лише на рівні України, а й передовсім на рівні міжнародному.»[7] – наголосив Олег Гірник.

Отець Гавриїл Костельник в середовищі греко-католицьких інтелектуалів міжвоєнної доби виконував роль аналітика. У своїй брошурі з полемічною назвою «Народня чи вселенська церква?» 1922 року, присвячена проблемі автокефалії, відштовхується від тези про культурний та політичний націоналізм як актуальний «дух часу», що прагне охопити всі верстви суспільного життя включно із життям церковним. «Але чи Христова церква має бути національна?» – ось головне питання, на яке намагається дати відповідь Костельник. Для нього очевидним фактом є те, що Церква відіграє велетенську роль у процесі національного самоусвідомлення та може перерости у церковний націоналізм, якщо засвоїть засадничий принцип останнього: кожний християнський народ повинен мати свою автокефальну, тобто незалежну Церкву. Іншими словами, Костельник ставить знак рівності між церковним націоналізмом та автокефалією.

Очевидно, що тепер ситуація в багатьох аспектах різниться від тієї, про яку говорив Костельник, але не може не насторожувати той факт, що питання Томосу-2018 обговорюють політики, політологи, політтехнологи й соціологи, аніж богослови.

Драма української церковної ідентичності триває, і пошук її розв'язання в механічній зміні релігійними громадами своєї юрисдикції лише демонструє примітивний рівень вітчизняної політологічної та релігієзнавчої думки. У цій ситуації досвід Митрополита Йосифа Сліпого як церковного Лідера, що зумів синтезувати духовний і богословський пошук, зінтегрувати порізнені спільноти довкола ідеї Помісної Церкви з патріаршим устроєм, поєднаної з римським Апостольським Престолом і свідомої власної

обрядової ідентичності, є надзвичайно важливим для всієї християнської спільноти.

11 жовтня, на засіданні Синоду Вселенського патріархату було прийнято рішення затвердити надання Томосу про автокефалію Українській православної церкви. Відповідне рішення затверджено Синодом 11 жовтня у Стамбулі.

19 квітня Верховна Рада схвалила постанову про звернення президента Петра Порошенка до Вселенського патріарха Варфоломія щодо надання автокефалії Українській православної церкви. Згодом Вселенський Патріархат розпочав всі відповідні процедури.

9 жовтня у Стамбулі (Константинополі) розпочалося засідання Синоду Вселенського патріархату, яке тривало упродовж трьох днів і під час якого розглядалося питання про надання дозволу на створення Єдиної Помісної Церкви в Україні.

Вселенський патріархат підтвердив намір надати автокефалію православної спільноті України. Для цього не лише продовжується місія екзархів, які були призначені ще на початку вересня, але й відкривається постійне представництво Константинопольського патріархату в Києві – церковною мовою воно називатиметься "ставропігією".

Однак, на думку предстоятеля УПЦ-КП, з появою єдиної і канонічно визнаної помісної автокефальної церкви Московський патріархат втратить право називатися "Українською православною церквою" і змушений буде обрати собі іншу назву.

В УПЦ МП заявили, що рішення Константинопольського патріархату про зняття анафемі з патріарха Філарета та архієпископа Макарія є неправим, а патріарх Варфоломій сам має бути підданий анафемі. Про це заявив голова Синодального інформаційно-просвітницького

відділу УПЦ МП архієпископ Климент. «Це рішення абсолютно неканонічне, тому що ця територія не належить Константинопольському патріархату, то яким чином він може знімати анафеми?»[17], - обурився Климент. «Думаю, що за такі дії на патріарха Варфоломія треба накласти анафему»[17], - додав архієпископ.

Але, врешті решт, незважаючи на всі деструктивні зусилля з боку Москви, домінуючою є впевненість у остаточній перемозі історичної справедливості та здорового глузду, що неминуче призведе до отримання УПЦ довгоочікуваної автокефалії, а це, в свою чергу, відкриє нові можливості на шляху до поновлення християнської єдності взагалі.

ВИСНОВКИ

У даній роботі було розглянуто становлення Української Греко-Католицької церкви у Харкові.

УГКЦ була утворена на основі унійної ідеї католицизму і православ'я. Доцільно сказати, що тільки Українська греко-католицька церква має безперервну ієрархічну спадкоємність від часу офіційного Хрещення Руси-України та становлення на її території церковної організаційної структури. Сучасні структури Української Греко-Католицької церкви нині являють собою досить розгалужену мережу, діяльність якої фактично виходить далеко за суто пасторальну сферу й спрямовується на охоплення багатьох потреб віруючих.

Щорічно відбуваються екуменічні молебни за християнську єдність. Під час них відбуваються церковні служби в головних храмах Харкова УГКЦ, АПЦ, УПЦ Київського патріархату, РКЦ та Армянській церкві. З Московським Патріархатом, натомість, діалог практично відсутній.

З самого початку вірні УГКЦ зіткнулися з перешкодами і труднощами. Греко-Католицька громада була змушена рішуче стати на захист своїх законних прав, таким чином й було створено Громадський комітет захисту прав УГКЦ. Рішення світської влади щодо створення та становлення храму УГКЦ дозволяє надіятися, що в подальшому ситуація у сфері дотримання прав і свобод громадян буде змінюватися на краще, а представники різних релігійних конфесій і громад будуть конкурувати між собою без жодної підтримки з боку державних структур. В такому разі в нашому суспільстві справді запанує злагода і взаємопорозуміння.

Нажаль, що очевидним у наш час є втручання УПЦ Московського патріархату, а особливо авторитетів церкви, у внутрішні справи іншої релігійної організації, що є порушенням принципів свободи совісті. Це втручання прямо переходить у конфронтацію.

Відносини між Константинополем і Москвою в 2018 році загострилися до межі через автокефалію для Української церкви. Константинопольський патріархат, відкинувши право Росії на київську спадщину, підкреслив, що канонічна залежність від материнської церкви залишалася незмінною і безперервною. Українська Церква, наприклад, перша на Сході стала складати кормчі книги, куди входили не тільки основні правила, але й правила своїх місцевих соборів.

Драма української церковної ідентичності триває, і пошук її розв'язання в механічній зміні релігійними громадами своєї юрисдикції лише демонструє примітивний рівень вітчизняної політологічної та релігієзнавчої думки. Літо 2018 року запам'ятається численними прогнозами щодо надання автокефалії українському православ'ю. Закономірно, що Греко-Католицька Церква не може мати іншої позиції, окрім підтримки процесів, спрямованих на єдність та канонічне оформлення українського православ'я, як і всього того, що сприяє єдності й повноті незалежності України.

Незважаючи на всі деструктивні зусилля з боку інших релігійних організацій та світської влади, домінуючою є впевненість у остаточній перемозі історичної справедливості та здорового глузду, що неминуче призведе до отримання УПЦ довгоочікуваної автокефалії, а це, в свою чергу, відкриє нові можливості на шляху до поновлення християнської єдності взагалі.

Формування релігійно-визвольного руху української греко-католицької церкви на території Слобожанщини, а також безпосередньо у місті Харкові, відіграє важливу роль у створенні гідного місця для діалогу між Богом та людиною, з метою об'єднання справжньо віруючих навколо Христа, що врешті решт є неминучим явищем у позитивній перспективі людства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Іван Огієнко. Українська церква: Нариси з історії Української Православної Церкви: У 2 т.: Т. 1-2. — К.: Україна, 1993. — 284 с.
2. Гайдай Л. К. Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях. — Луцьк : Вежа, 2000. — С.17
3. Діяння Собору Греко-католицької церкви у Львові 8—10 березня 1946.— Львів: Видання Президії Собору, 1946. — 37с.
4. Довідник з історії України. За ред. І. Підкови та Р. Шуста. — К. : Генеза, 1993 — 765с.
5. Кобута Степан. Політичні аспекти легалізації Української Греко-Католицької Церкви (1987—1991) // Людина і політика. — 1999. — №3. — С. 23.
6. Малий словник історії України / відпов. ред. В. А. Смолій. — К. : Либідь, 1997. — 464 с.
7. Патріархат. Періодичне видання. Львів. №4 (450), 2015. — 35с.
8. Радянська енциклопедія з історії України. — К.: 1969. — Т. 1. — 1265с.
9. Святе письмо. — Львів: Місіонер, 2007. — 1475с.
10. Переодичне видання «Арка», грудень 2001 року №23(33)
11. Переодичне видання «Арка», серпень 2001 року № 16(26)
12. Переодичне видання «Вірцю», вересень 2001 року № 16
13. Переодичне видання «Харківський Телеграф», 2001 рік
14. Переодичне видання «Новий Район», експрес випуск №7
15. Переодичне видання «Об'єктив-НО», червень 2001 року №25(35)
16. Переодичне видання «Благовісник», вересень 2001 року №32

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

17. <http://genissh.blogspot.com/> (дата звернення: 17.10.2018).

18. http://news.ugcc.ua/ru/photo/nashe_prisutstvie_ne_protiv_kogoto_a_chtobi_bit_vmeste__glava_ugkts_osvyatil_nizhniy_hram_sobora_ugkts_v_harkove_80005.html(дата звернення: 09.09.2018).
19. <https://nv.ua/ukraine/events/vopros-avtokefalii-kto-i-kak-peredal-kievskuju-mitropoliju-moskve-cto-s-nimi-sluchilos-vposledstvii-i-kak-byli-obmanuty-turki--2492126.html>(дата звернення: 19.10.2018).
20. https://www.academia.edu/17058639/Екуменічна_позиція_католицької_церкви_Ecumenical_Position_of_Catholic_Church_(дата звернення: 28.08.2018).
21. <https://tsn.ua/ukrayina/rishennya-sinodu-konstantinopolskogo-patriarhatu-schodo-avtokefaliyi-scho-vin-oznachaye-ta-koli-ukrayina-otrimaye-tomos-1231974.html>(дата звернення: 19.10.2018).
22. http://www.truechristianity.info/ua/tsytaty_ua.php(дата звернення: 07.10.2018).

ДОДАТКИ

Додаток 1.1

Московські діячі про Папу Римського

Українська редакція «Radio Свобода»
Юрій Масринк
Прага, 2 серпня 2001

Голові громадського комітету захисту
прав УГКЦ Степану Сапеляку

Вельмишановний пане Степане !

Отримавши Вашого листа від 5.03.2001 року мене здивувало те, що у моєму зверненні до міських адміністрацій, на прохання працівників Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків, ви не звернули уваги на мої слідучі слова: "Я вважаю, що для такої послуги в місті Харкові знайдеться територія поза межами Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків, щоб не було принижено та ображено совісті віри наших зпоконвіку православних християн" ("ХСВ" - №7, С.9.), про що турбуються працівники інституту.

Щодо інших Ваших претензій, то я знаходжу, що вони ретельно продумані з тим, щоб мене провокувати на міжконфесійні суперечки, як це було минулого літа в передачах на радіо "Свободная Европа" та різні провокації в Краснокутському, Мерешанському та інших районах, які нікому не на користь, хіба лише ?... Один з текстів подібних передач на радіо "Свободная Европа", повний зневаги до мене, як і провокації Ваших людей, коли мене знов було призначено на Харківську кафедру, пересилаю з моїм листом для Вашого ознайомлення. Так що прошу Вас зрозуміти - якщо хтось і розпалює міжконфесійні конфлікти, то тільки не я, про що свідчить радіопередача з Праги від 2 серпня 2001 року.

Для спокою та добробуту в нашій Українській родині нам, якщо ми християни, потрібно святою молитвою зтверджувати злагоду та взаємопорозуміння, щоб не зневажалось ім'я Святої Церкви Христової, яку Спаситель наш "власною кров'ю набув" (Дії 20:28), в чому нехай допомагає всім нам Господь Бог.

З взаємною повагою

МИТРОПОЛИТ ХАРКІВСЬКИЙ І БОГОДУХІВСЬКИЙ

... Кілька днів до візиту папи Івана Павла Другого до України керуючий Харківсько-Богородухівською єпархією УПЦ московського патріархату митрополит Никодим домагався від властей міста й області припинити будівництво греко-католицького храму в Харкові, мотивуючи це тим, що це може призвести "до розпалювання міжрелігійної ворожнечи, а також принизить і образить православних".

Йдеться про вимогу того самого ієрарха, який будучи митрополитом Львівським і Тернопільським 1989 року, коли греко-католики домагалися легалізації діяльності своєї Церкви, написав донос куди слід - до органів КГБ. Час на дворі був уже не сталінський, текст доносу потрапив на сторінки журналу "Огонек" і митрополита Никодима довелося терміново перевести до Харкова, де він, як видно, далі бореться з братами по вірі - греко-католиками, навіть не задумуючися над тим, що своїми вимогами і заявами він сприяє розпалюванню міжконфесійного конфлікту.

Лист від Митрополита Никодима до Голови громадського комітету захисту прав УГКЦ Степана Сапеляка

Додаток 1.2

Харкова, однак не були надані внаслідок заперечень з боку інших землепорядкових органів місцевої влади. Відносно земельної ділянки по вул. Г.в. Широїшів (614 мікрорайон), призначено до території інституту, було досягнуто узгодження з відповідними органами місцевої влади і 28.07.2001р. міськвиконкомом прийняте рішення про дозвіл на проєктування та будівництво храму УГКЦ. Тобто заявлені дискреційні інституту права на зазначену земельну ділянку є незаконними.

По-третє, згідно ст.5 Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації", усі релігійні, віросповідання та релігійні організації є рівними перед законом. Встановлення будь-яких перешкод або обмежень одній релігії щодо інших не допускається. Тому прийняття рішення щодо виділення іншої земельної ділянки для будівництва храму УГКЦ з урахуванням прохання Митрополита Харківського і Ботоухівського буде також не пов'язане з порушенням діючого законодавства України, але і порушить права Харківської парафії св. Миколая Чудотворця УГКЦ, чим будуть спричинені великі матеріальні збитки та моральну шкоду українським греко-католикам.

Таким чином, згідно зі статтю 36 Конституції України, статтю 20 Закону України "Про об'єднання громадян", іншим чинним законодавством України, що регулює діяльність громадських організацій, Статутом Громадської організації "Правона Сілка "КАТАРСІС", прошу врахувати викладене вище при прийнятті рішення стосовно земельної ділянки, виділеною релігійній громаді Української Греко-Католицької Церкви для будівництва Храму.

З повагою!

Голова Ради
Правового Союзу "КАТАРСІС"

О.П. Чернецький

ПРАВОВИЙ СОЮЗ «КАТАРСІС»

Громадська організація

Україна, 61050, м. Харків -50, вул. Рудивка, буд. 23, офіс 8, тел. 21-08-68.

Вих. №13-П от 05.09.2001 року.

Заступнику міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради -
Начальнику Головного управління з гуманітарних та соціальних питань
Кійко В.В.

Шановний Володимире Володимировичу!

Парох Харківської парафії св. Миколая Чудотворця Української Греко-Католицької Церкви о. Микола Семенович на основі договору № 610-К от 05.10.2001г. з Громадською Організацією "Правовий Союз "КАТАРСІС" звернувся за правовою допомогою у справі відносно наданої для будівництва храму релігійній громаді УГКЦ земельної ділянки у м. Харкові.

Для виконання узятих на себе зобов'язань повідомляємо про неминуче порушення у разі виділення іншої земельної ділянки не тільки прав і законних інтересів УГКЦ, але і ряду норм діючого законодавства України.

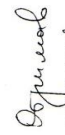

По-перше, згідно Вашого листа за № 308-К від 12.09.2001р. рішення міськвиконкому від 28.07.1999р. про надання релігійній громаді святого Миколая Чудотворця УГКЦ земельної ділянки для будівництва храму прийняте у повній відповідності до чинного законодавства. Релігійна громада УГКЦ є юридичною особою, яка в порядку, передбаченому статтями 5, 6, 19 Земельного кодексу України, отримала дозвіл міськвиконкому на розробку і узгодження робочого проєкту будівництва храму по вул. Г.в. Широїшів м. Харкова.

Тому наполягання керівництва та колективу інституту охорони здоров'я дітей та підлітків АМН України на відведення спірної площі для поширення сфери послуг та будівництва реабілітаційного центру після прийняття вказаного вище рішення не можуть бути достатніми підставами для відмови у наданні зазначеної ділянки УГКЦ в силу дії ст. 24 Конституції України, згідно якої не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками релігійних переконань. Посилання керівництва інституту в своїх листах до місцевої влади на "епідеміологічну небезпеку" та "психоемоційне навантаження", яке буде викликане у дітей будівництвом греко-католицького храму, суперечать їх згоди на відключення газопроводу (лист № 371 від 08.05.2001р.).

По-друге, дирекція інституту охорони здоров'я дітей та підлітків у своїх вимогах припинити будівництво храму вказує про приналежність спірної земельної ділянки до території інституту, що не підтверджується жодним доказом. На початку 1997 року релігійна громада УГКЦ звернулася до міської ради народних депутатів, а не до інституту з заявою про виділення земельної ділянки для будівництва храму. Управлінням архітектури були запропоновані декілька земельних ділянок у різних районах міста

Лист від Голови Ради Правового Союзу «КАТАРСІС» Чернецького до
Начальника Головного управління з гуманітарних та соціальних питань
Кійко

Додаток 1.3

<p>UKRAINIAN GREEK - CATHOLIC CHURCH KYIV - VYSHNOROD EXARCHATE PARISH OF ST. NICHOLAS vul. Gopchik 4, Kharkiv, Ukraine, tel. 439 - 107</p>	<p>UKRAINIAN GREEK - CATHOLIC CHURCH KYIV - VYSHNOROD EXARCHATE PARISH OF ST. NICHOLAS vul. Gopchik 4, Kharkiv, Ukraine, tel. 439 - 107</p>	<p>№ 88 Харків, 26 вересня 2001 року</p> <p>Голові постійної комісії Харківської міськради з питань забезпечення громадського порядку, дотримання законності, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян</p> <p>Ярмишу О. Н.</p>	<p>Вельмишановний Олександрє Назаровичу!</p> <p>Прошу Вас надати копію виписки з протоколу засідання постійної комісії Харківської міської ради з питань забезпечення громадського порядку, дотримання законності, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян від 14.06.2001р. та копію звернення керівництва інституту охорони здоров'я дітей і підлітків АМН України. Оскільки, нас про це не повідомили, представники релігійної громади УГКЦ не були присутні на засіданні цієї комісії.</p>	<p>З належною пошаною,</p> <p></p> <p>отець Микола СЕМЕНОВИЧ парох для вірних греко-католицької парафії св. Миколая Чудотворця УГКЦ у Харкові</p>	<p> 28.09.2001 р.</p> <p></p>
<p>UKRAINIAN GREEK - CATHOLIC CHURCH KYIV - VYSHNOROD EXARCHATE PARISH OF ST. NICHOLAS vul. Gopchik 4, Kharkiv, Ukraine, tel. 439 - 107</p>	<p>UKRAINIAN GREEK - CATHOLIC CHURCH KYIV - VYSHNOROD EXARCHATE PARISH OF ST. NICHOLAS vul. Gopchik 4, Kharkiv, Ukraine, tel. 439 - 107</p>	<p>№ 87 Харків, 24.09.01р.</p> <p>Народному Депутату України пані Богословській І. Г.</p> <p>Вельмишановна пані Ірино Германівно,</p>	<p>пробачте, що турбую Вас таким листом. Але справа для Харківської парафії св. Миколая Чудотворця Української Греко-Католицької Церкви є дуже складна. Обласна та міська влада, на догоду митрополиту Харківському і Богодухівському Николіму, шукає способи відмінити законне рішення міськвиконкому за № 959 від 28.07.99р. про надання земельної ділянки для будівництва храму на території прилеглої до Інституту охорони здоров'я дітей і підлітків АМН України. Особливо від свого імені й від імені багатьох підданих мій пастирський опіці християн греко-католицьких, прошу Вашого висвітлення і допомоги у цій справі. Оскільки, ця територія освячена на Великдень-Пасху 15 квітня 2001 року і починаючи з цієї дати, біля встановленого хреста, кожної неділі служиться Свята Літургія і якщо не випадало б місцевій владі опускатися до "вандалізму".</p> <p>Додаю до цього листа всі матеріали пов'язані з цим, наміснене спровокованим, припиненням для наших вірних.</p>	<p>З глибокою пошаною,</p> <p></p> <p>отець Микола СЕМЕНОВИЧ парох для вірних харківської парафії св. Миколая Чудотворця УГКЦ</p>	<p></p>

**Лист від о. Миколи Семеновича пароха харківської парафії
УГКЦ до Народного Депутату України пані Богословської. Лист до
Голови Харківської комісії з питань забезпечення громадського порядку
пана Ярмаша**

Додаток 1.4(а)

2

Його Ексселенції
Николі Етеровичу
Апостольському Нунцію в Україні

Харків, 20 жовтня 2001 р.

№ 29 а

Ваша Ексселенція Николо!

Звертається до Вас віруючі Харківської релігійної громади Уранської Греко-Католицької Церкви з проханням допомогти нам подолати велике беззаконня, яке діється в Харкові по відношенню до нас. Рівно ж дозволяю звернути Вашу увагу на ту несправедливість і пригноблення якого ми зазнали, при намаганні здійснити своє конституційне право - збудувати власний храм у Харкові. Ми обурені надуманими звинуваченнями в незаконних діях, публічними зневаженням нас зі сторони представника Православної Церкви Московського Патріархату в Україні Митрополита Харківського і Богодухівського Николіма.

Незважаючи на те, що немає ніяких підстав відмінити рішення міськвиконкому за № 959 від 28.07.99р. про надання нам земельної ділянки під будівництво храму, місцева влада владється до "психологічного" тиску, затягуючи вирішення цього питання з травня ц.р., внаслідок цього ми несемо величезні моральні та матеріальні витрати.

У Харкові наша парафія офіційно існує з 1993 року. 02. лютого 1997 року ми звернулися до місцевої влади надати нам площу під будівництво храму. Спочатку міська влада запропонувала розмістити храм на пр. 50-річчя ВЛКСМ. Раніше на цій ділянці планувалося проектування адмінбудинку фірми «Макс», яке не було виконане в встановлені строки. Міськвиконком скасував раніше прийняте рішення і передав нашій парафії цю ділянку для проектування. Ми узгодили акт попереднього вибору земельної ділянки з усіма відповідними органами влади, але голова Московського райвиконкому Ю. Я. Кріль (очевидно, після благословення митрополита Николіма) не узгодив цей акт мотивуючи свою відмову тим, що на цьому місці проводиться культурні заходи. Але цих заходів до сьогодні ми так і не побачили. Три роки ми долали перешкоди у вирішенні цього питання. Врешті, після ще декількох відмов, 19.05.99р. міськвиконком запропонував нам розмістити храм на території прилеглої до інституту охорони здоров'я дітей і підлітків. Ми прийняли пропозицію. Варто узгодили акт попереднього вибору земельної ділянки з усіма відповідними органами, в тому числі з Московським РВК і 28.07.99р. міськвиконком прийняв рішення за № 959 про дозвіл релігійній громаді УГКЦ на проектування та будівництво храму. Парафіяні почали складати пожертви з наших пенсій і нашого заробтку, щоб оплатити всю передпроектну і проектну документацію. Крок за кроком ми йшли з надією, що в цьому місці збудуємо свій храм. Ділянку цю ми прибрали, сміття вивезли, встановили і освятили хрест, і кожної неділі там служиться Свята Літургія. Завалозало, немов би все по-Божому, по-людськи і згідно чинного законодавства України.

Але, наші зусилля виявилися марними. Варто задуматися над дивними співпадіннями:

16.05.2001р. Харківське культурологічне товариство «Русский дом» у відкритому листі закликало Президента України відмінити візит Святого Отця Івана Павла II Папи Римського в Україну. В протилежному випадку товариство від імені православних погрожувало вжити «адекватні заходи».

Майже одночасно, 21.05.2001р. про свої претензії до виділеної нам на законних підставах земельної ділянки заявив керівництво Інституту охорони здоров'я і дітей і підлітків АМН України. Не маючи ніяких юридичних документів, які б підтверджували пріналежність цієї території до вищезазначеної установи, колишній директор Корнілова О. І. і теперішній - Корєнев М.М., звернулися до місцевої влади з проханням припинити будівництво греко-католицького храму нібито "на їхній території". У своєму листі ці відомі лікарі і науковці наголошували на тому, що майбутній храм створить "епідеміологічну небезпеку" та викличе "психосоціально навантаження" у дітей. Крім того, керівництво інституту звертало увагу влади на "загрозу католизації".

Одночасно домагаючи інституту підтримати Харківський і Богодухівський Николіма, який у своєму зверненні до голови Харківської обласдержадміністрації Є.П.Кушнар'єва також просив не допустити будівництво храму, оскільки це буде образою ринженням для

православних. Фактично, один із найвищих керівників Православної Церкви Московського Патріархату в Україні публічно заклика Харківську обласну і міську владу до дискримінації віруючих УГКЦ, втрутався у внутрішні церковні справи нашої парафії, зневажив і очорнив нас перед харків'янами.

Оскільки митрополит Николіма користується неабиякою підтримкою харківської влади, ми стали свідками того, як на практиці реалізуються погрози товариства "Русский дом" вжити "адекватні заходи". До цієї "компанії" підключили ветерана Великої Вітчизняної війни. А газета "Время" за № 60 від 02.06.2001р. надрукувала "скандальну" статтю «Неизвестными пути Твои, Господи», у якій журналістка Наталя Шеховцова повторила згадані вище сміливіші аргументи, висловлені керівництвом інституту проти будівництва греко-католицького храму. Цітаючи що стаття, складається враження, що вона написана "на замовлення".

Насправді, храм розміщується від лікувальних корпусів на віддалі 135 метрів, а не 50 метрів, як вказано в статті. Він буде навпроти огороженої, тому діти не зможуть самостійно до нього потрапити. Усі види релігійного виховання дітей, як у храмі, так і поза ним можуть бути тільки за згодою батьків. Що ж до "епідеміологічної небезпеки", то біля наших храмів не прийнято стояти з простягнутими руками калікам, хворякам і малозабезпеченим. Для тих людей знаходять окремі приміщення, створюються благодійні ідальні, медпункти і т. ін. Взагалі, такі питання у нас вирішуються цивілізовано благодійними прицерковними організаціями.

Нас також дивує те, що незважаючи на протест щодо будівництва храму УГКЦ на території, прилеглої до інституту, на сьогодні вже в середині цього лікувального закладу радо надається приміщення для служіння "Аллитістам сьомого дня" і це не викликає ніяких застерезень ні у батьків хворих дітей, ні у самого митрополита Николіма.

У відповідь на звернення керівництва інституту 07.06.2001р. постійна комісія Харківської міської ради з питань забезпечення громадського порядку, дотримання законності, охорони прав, свобод та законних інтересів громадян в односторонньому порядку (на засідання не були запрошені представники релігійної громади) звернулася до до міського голови Пилипчука М. Д. з проханням заборонити будівництво храму.

У зв'язку з відсутністю будь-яких пояснень з боку влади, 18.06.2001 р. були надіслані листи-запити Голові Харківської державної адміністрації Кушнар'єву Є.П., Міському Голові Пилипчуку М.Д., Голові Московського райвиконкому м. Харкова Крілью Ю.Я., начальнику відділу у справах релігій Лєвчуку В.Д., народним депутатам України Салитіну В.В., Бандурці О.М., Гавришчу С.Б., Косову М.В., Голові Комітету Верховної Ради України з питань культури та духовності Таночу Л., віце-прем'єр-міністру України Семонюченку В. П., Екзарху Києво-Вишгородському УГКЦ Провосвещенішому Владіміру Василю Мєдвигу, Главі УГКЦ Блаженішому Любомиру Гузару і Вам Ваша Ексселенція.

7.07.2001р. з проханням повернути увагу на борозкратичну тяганину навколо будівництва храму УГКЦ до Голови Харківської обласдержадміністрації Є.П.Кушнар'єва звернулася група народних депутатів України: Б.Бойко, І.Костюк, Я.Кендзьор, Л.Танок, Ю.Клочковський, адмирал Б.Кожин, О.Кулик, Г.Манчуленко, І.Бойчук, Ю.Черволенко, В.Черняк, І.Білас, О.Лавринович, Я.Гудима, Я.Джоджик.

13.07.2001 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності Лєсь Танок у окремому листі до п. Кушнар'єва Є.П. наголосив, що після того, як міжнародна громадськість позитивно оцінила зустріч Президента України Л.Кучми з Папою Римським Іваном-Павлом II, будь-які дискримінаційні дії влади проти українських греко-католиків були б украй небажаними.

26.07.2001 року створено Громадський комітет захисту прав УГКЦ, до якого ввійшли відомі правозахисники: Степан Салепак (голова), Ірина Калінець, Іван Гель, та ін. За порівняно короткий час комітет провів збір підписів під листами на ім'я Президента України серед політичних партій та громадських організацій національно-демократичного спрямування, а також серед видатних громадян міста провів конференції національно-демократичного спрямування, а також виконавці Церкви, Української Автокефальної Православної Церкви та Української Православної Церкви Київського Патріархату.

У відкритій заяві від клиру і мирян Архієпископ Харківський і Полтавський Ігор Ісіченко (Українська Автокефальна Православна Церква) закликав владу не створювати ситуації,

Додаток 1.4(б)

3

дискримінаційних для релігійних меншин і відновити попередні рішення Харківського мисьявничого про дозвіл на будівництво храму УГКЦ Керувачі справи Харківського Богородицького єпархіального Флаван у своєму листі офіційно заявив, що віруючі Української Православної Церкви Київського Патріархату не мають ніяких застережень щодо побудови греко-католицької храму в місті. А о. Юрій Зімінський Харківського Єпископського Вікаріату Римсько-Католицької Церкви в Україні звернувся до митрополита Николіма з побажанням пошанувати Хрест Господній під яким вже моляться на місці майбутнього храму християни греко-католики східного обряду.

Нас також збентежило і викликало незадоволення незаконними діями місцевої влади. Замість того, щоб підтвердити своє раніше прийняте рішення, пропонують нам на розгляд нові три площі, які непридатні для будівництва храму:

- 1 – по Салтівському шосе 268 (знову ж конфліктне місце, територія оторождена і прилетла до медичного закладу, окраїна мікрорайону)
- 2 – ріг вулиць Корчатишів та Велозаводської (теж конфлікт – поряд школа, на території дитячі площадки і взагалі місце не для храму)
- 3 – вул. Академіка Павлова 129-131 (така ж конфліктна ситуація – поряд татарський цвинтар, і на цьому місці був колишній староєврейський цвинтар, а також там утокоються останки декількох тисяч харків'ян розстріляних в 1937-1938 рр.).

Ми вбачаємо у цих незаконних діях влади підготовку нас до нових конфліктних ситуацій.

Влада не хоче нас зрозуміти, що ми вже не можемо погодитися на будь-яку іншу територію з тої причини, що місце, яке мисьявничком надав своїм рішенням вже Благословенне Богом та освячене іа Паску 15 квітня 2001 року і на ньому біля хреста, починаючи з цієї дати, кожної неділі служиться Свята Літургія. І ми ніколи не допустимо «вандалізму» до освячених речей.

З огляду на те, що:

- Рішення за № 959 від 1999р. прийнято на законних підставах і юридичний відділ мисьявничкому підтвердив документально, що територія, на якій будуватиметься храм, ніколи не була і не є територією інституту, тому нема ніяких підстав відмінити це рішення.
- Управління архітектури видало архітектурно-проектвальне завдання на розробку проекту.
- Експертний проект і план забудови затвердив районний архітектор та начальник міського управління архітектури.
- Геологічні роботи виконала фірма «Істок», а геологічні вившування і технічний завіт – «Бізнесласт-ІТД».
- Уже отримані технічні умови від «Харківмісьгазу», «Харківкомуніохістводу», «Харківкомуніприводу», «Укртелекому», «Харківобленерго», Головного управління міського господарства та Державної інспекції.
- На вимогу міської санітаземстанції, працівники Харківського державного міжобласного спецкомуні заміряли радіаційний фон території.
- Директор інституту охорони здоров'я дітей і підлітків Коренев М. М. дав письмову згоду на підключення до газопроводу, який тимчасово не використовується.
- На даний час завершується розробка робочого проекту згідно з наданими технічними умовами.
- Відремонтований протікаючий водопровід і площа є достатньо впорядкована й підготовлена для будівництва.
- Уже зроблено 107 узгоджень з різними органами і організаціями.
- Затрачені чималі кошти та люди жертвували останні копійки і врилки, що наразі буде на тому місці свій Храм, ми без всякого сумніву, будуватиме храм на земельній ділянці, яка надана Рішенням мисьявничкому за № 959 від 28.07.99 р.по вул. Георгіївській Широнішів. Якщо це рішення мисьявничкому буде відмінено, то будуть всі підстави публічно говорити про дискримінацію Української Греко-Католицької Церкви у Харкові.

4

Ми і надалі прагнемо конструктивної співпраці з керівництвом інституту і маємо таку реальну можливість допомагати дітям інвалідам згідно міжнародних благодійних програм. Така попередня домовленість була з директором інституту Кореневим М.М. про створення реабілітаційного центру для дітей інвалідів.

Влада також дуже добре інформована про діяльність Харківського обласного фонду «Карітас – Харків», заснованого Українською Греко-Католицькою Церквою, де діти сороти мають все необхідне для формування особистості і ніхто не створив «психоемоціональної небезпеки».

Якщо справа про релігію, про правду, про справедливість і про християнську культуру – то ми не можемо мовчати: до цього справовані наші бажання, щоб усі християни в Україні керувалися не силою, а маєстатом права та втілювали належну релігійною і громадською свободою, кожний в межах своєї можливості примаю до згоди, миру та трудолюбивого життя.

А якщо, дійсно, Інституту охорони здоров'я дітей і підлітків буде необхідна площа під розширення сфери послуг для хворих дітей та будівництва реабілітаційного центру з пансіонатом для їх батьків, то мисьявничком може її надати у парку Перемоги, з яким межує даний лікувальний заклад. Нашій релігійній громаді було відмовлено надати площу під будівництво храму у парку Перемоги через те, що декілька років тому релігійна громада мусульман хотіла будувати свою культуру споруду у парку. Тоді мисьявничком прийняв рішення не надавати площу у парку жодним конфесіям. Отже, для державної медичної установи це не буде перешкодою і мисьявничком не вагаючись може надати потрібну їм територію у такому величезному парку.

Оскільки, у 2003 році наближаються святкування 10-річчя заснування парафії

св. Миколая Чудотворця УГКЦ та у 2004 році – 350-ліття міста, будучи свій власний храм у Харкові, ми готові допомагати місту, його прикрашати і брати активну участь в його житті для добра, миру, злагоди і процвітання.

Ось такі причини, привели нас звернутися до Вас. Дозвольте нам виразити надію, що Ви, при зустрічі з Головою Харківської обласної адміністрації Є. Кушарьовим і митрополитом Николімом переконате їх не принижувати нашу християнську гідність. І нехай вони пошанують Хрест Господній під яким вже моляться на місці майбутнього храму християни-католики східного обряду.

Додаток копій: - прес-реліз Харківського товариства російської культури «Русский дом».

- лист митрополита Николіма («Харківские епархиальные ведомости» №7 червень 2001р)
- лист архієпископа Харківського і Богодухівського УАПЦ Ігоря Ісиченка
- лист Харківського єпископського вікарія РКЦ о. Юрія Зімінського.
- лист управління земельних ресурсів та управління містобудування і архітектури.
- Рішення мисьявничкому за № 959 від 28.07.99 р.
- лист правового союзу «Катаріс» за № 144-П від 10жовтня 2001 р.

З високою пошаною до Вас,
віруючі парафії св. Миколая Чудотворця
Української Греко-Католицької Церкви м. Харкова

№	ПРИЗВИЩЕ	АДРЕСА	ПІДПИС
1	АЛЕКСАНДРОВ Володимир	пр. Перемоги 68-А / 11, Харків	
2	АЛЕКСАНДРОВ Євген Воло	пр. Перемоги 68-А / 11, Харків	
3	АЛЕКСАНДРОВА Ієса Вікт.	пр. Перемоги 68-А / 11, Харків	
4	АЛЕКСАНДРОВА Ольга Ол.	пр. Перемоги 68-А / 11, Харків	
5	АРЄСТОВ Євген Б.	вул. Гв. Широнішів, 15 / 46, кв. 235, Харків	
6	АРХІПЕНКО Анатолій Петр	пр. Тракторобудівників 89 / 79, Харків	
7	АРХІПЕНКО Катерина Амт.	пр. Тракторобудівників 89 / 79, Харків	
8	БЕНЕДИК Василь Ів.	Тампола 5-Б / 52, Харків	
9	БЕНЕДИК Ганна Петр.	Тампола 5-Б / 52, Харків	
10	БЕНЕДИК Іван Вас.	Тампола 5-Б / 52, Харків	
11	БЕРЕСТОК Роман Пт.	вул. Балванська, 13 / 3, Харків	
12	БЕЛЄХОВ Тарас Юрійович	пр. Трактороб-в 128 / 29, Харків	
13	БЕЛЄХОВ Юрій Георгійович	пр. Трактороб-в 128 / 29, Харків	
14	БЕЛЄХОВА Ірина Юріївна	пр. Трактороб-в 128 / 29, Харків	
15	БЕЛЄХОВА Мирослава Ів.	пр. Трактороб-в 128 / 29, Харків	

Додаток 1.5(а)

UKRAINIAN GREEK-CATHOLIC CHURCH
 КТУУ - УГКЦ ПАРІША СВ. НИКОЛА
 PARISH OF ST. NICHOLAS
 P.O. Box 8781, Kievsky, 61002, Ukraine

УКРАЇНСКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА
 КИЄВО-ВІСНУРОДСЬКА ЕКАРХІЯ
 ПАРАФІЯ СВ. МИКОЛАЯ ЧУДІТВОРЦЯ
 а.с.8781, м. Харків, 61002, Україна

№ 97

Харків, 12 січня 2002 року.

Христос Владарється!

Його Блаженство Любомир ГУЗАР
 Глава Української Греко-Католицької Церкви
 Верховній Архієпископ і Кардинал

Ваше Блаженство, Верховній Архієпископі Любомире,

Владажисько написати Вам листа впрямі та з нагоди Святого Пранника Різдва Христового і Нового Року 2002 з великим задоволенням, від себе особисто і від усіх вірних греко-католиків Слобожанщини, висловлюю найщиріші побажання Веселих Свят та Щедливого Нового Року, міцних сил, здоров'я і многих літ! Молимося за Вас і сподіваємося, що Ваше служіння на благо Греко-Католицької Церкви буде плодотворним.

Ми б також хотіли привернути увагу Вашого Блаженства до проблем розвитку харківської парафії св. Миколая Чудотворця. Напевно, Вам відомі ті припинення, які зазнали греко-католики у Харкові в 1997 році і які були названі спровоковані Московською Церквою в Україні (УПЦ МП) в особі митрополита Харківського і Богодухівського Никодима напередодні візиту Святого Отця в Україну в травні 2001 року. Його лист до представників Харківської обласної та міської влади з проханням заборонити будувати нам храм дуже погрозливий і публічно образив нашу гідність, Навть, пересічна людина, яка прочитала в пресі тільки "прикрашені" вислови з цього листа, а не сам оригінал, важко вірити, що це писала людина, яка вважає себе християнином. Але менше з тим, ми простили ці образи, які були нанесені всій нашій Церкві, в особі нашої парафії, бо представляємо лице Греко-Католицької Церкви у крайній точці Великої України у м. Харкові, який налічує 2 млн. жителів. Це друге місто по чисельності населення після Києва.

Ми і надалі продовжуємо молитися за усіх православних, і привітальні картки з нагоди Різдва Христового розсилали усім преставникам християнських Церков, в тому числі і митрополиту Никодиму.

Ця остання восьмимісячна "психологічна війна" закінчилася і ми перемогли, бо з нами Бог і ті люди, які мають непохитну віру в Нього і яким не байдуже доля нашої Церкви. В офіційному листі парафії ми висловили ширшу подяку усім, хто намагався нас захистити.

Проїшовши цей п'ятирічний тернистий шлях становлення нашої Церкви на теренах Слобожанщини і зробивши аналіз пройденого, на превеликий жаль з болем в серці, хочу сказати що, не все гаразд і в нашій Церкві.

В 1996 році я був призначений Вами до м. Харкова для душпастирської праці. На Святу Літургію до римсько-католицького костелу де збиралися греко-католики прийшло всього 7 вірних. Стало ясно, що потрібно наполегливо працювати і ще довгий час нести "захрищено в чеходах" до тих пір, поки не буде створено реальної бази для розвитку парафії. Важливим було і те, щоб постійно бути серед людей. Тому вимушений був родити перевести зі Львова до Харкова, дітей влаштувати у харківську школу, довгий час випрошувати кошти для придбання помешкання, безконечно ходити до різних представників влади, щоб надати площу під будівництво храму. (жартома казучи, я зробив все, щоб слова почувті від Вас у семінарії, що "Галичанин, сидить вдома неначе хробак у хроні і даліше свого носа нічого не бачить", стали неправдивим).

У 1997 році нам запропонували місце для побудови храму по пр. 50-річчя ВЛКСМ і ми погодилися АКТ вибору площі з усіма органами влади, але нам так і не надали це місце, "бо цього не хотів митрополит Никодим".

І нарешті, коли Харківський мислячком у 1999 році своїм рішенням надав нам земельну ділянку для проєктування і будівництва храму, парафіяні з надією звернулися до всіх людей доброї волі, до всіх владик УГКЦ і УКЦ, до 1500 емигрантів Західної України, щоб нам допомогли зібрати кошти, хоча б на капличку. Але, наприкінці жаль, мало хто проявив розуміння і милосердя. Одні мене звинувачували в несамоцінних діях, інші лагідно відмовлялися допомогти, а ще інші, взагалі проігнорували не даючи відповідей.

Сацценник і левіт коли йшли з Срусалиму в Єрихон побіч зраненого грабійниками чоловіка, теж поступили за приписами закону Мойсея. Дивно, що ті у кого просили стати відручу глумими, нікими і убогими. Але найбільша убогість $\frac{1}{2}$ не недостатність любові ближнього, це нудьга від життя, яке вважається беззмістовним та суперечливим. Звичайно прикро, що не відчувається у нашій Церкві солідарності. І брак її ми гостро відчули тут у Харкові самотужки захищаючи своє право на свободу виробовдання.

Ясно, я не збираюся вести «війну» з нашими єпископами чи духовенством. Це не мій повноваження, до того ж мені є з ким «воювати» тут у Харкові, я тільки можу просити ті крихти, як та «свангельська вдова». Але скажу, щоб отримати олію для свічки олівку потрібно добре тиеснути.

На сьогоднішній день, всі надумані перешкоди для будівництва храму відсутні. Харківська міська і обласна влада підтвердила це у своїх листах, директор інституту охорони здоров'я дітей і підлітків, з яким межує відведена площа, знів свої необуртовані претензії і підписав АКТ погодження між з нашою релігійною громадою. Ми, з однієї сторони, оформили ПРОЕКТ відвою земельної ділянки, АКТ встановлення меж на місцевості і уклали ДОГОВІР на право тимчасового користування землею до 31.06.2004 року на період проєктування та будівництва храму, щоб бути юридично захищеними. Управління архітектури затвердило ескізний проєкт. Виконаві всі передпроектні геологічні і геологічні вилучувальні роботи і узгоджені технічні умови. Закінчено роочний проєкт парафії будівництва і розробляється робочий проєкт храму. На Великдень, 15 квітня 2001 року освячено місійний хрест на цій площі. Парафія збільшилася з 7 до 270 практикуючих греко-католиків, незважаючи, що недільна Служба Божя відбувається у костелі о 14 години в дуже незручний час, чи літом просто неба біля хреста. Хочу зауважити, що греко-католики у Харкові є набагато більше. Понад дві тисячі харків'ян підписалися під зверненнями до Президента України, щоб захистити наше конституційне право. Ми заснували і видаємо свою газету "Благовісник". Проводяться катехитичні науки дітей і дорослих. Пункро, що «Каркас подарували харківським комерсантам» і Церква з цього не має ніякої моральної користі. Те саме, що зробили з «Карітасом» хотіли зробити і з нами, але не вдалося. Ми молимося і робимо все, що можемо силами парафії, щоб захистити нашу Церкву і збудувати свій перший храм у Харкові.

З огляду на те, що земельна ділянка за нами до 2004 року, це вимагає негайного освоєння її, щоб знову когось не "стукнуло по голові" відібрати. До того ж, 13 липня 2003 року припадає 10-ти літній ювілей заснування нашої парафії у Харкові. І, в кінці кінців, за стільки років хотілося б мати, щось своє на цьому місці, і будувати, а не воювати. Харківська влада давно очікує від нас цієї будови, бо й сама замучилася від "митрополитичних витків". Оскільки, цей 1 гектар землі знаходиться у центрі "спального" мікрорайону де зосереджено 700 тисяч населення і поблизу жодного храму, не виключена можливість спроби знову нас затягнути в непотрібний конфлікт. Якщо б у 1999 році до наших прохань прислухалися і нам допомогли знайти хоч незначні структурні кошти для розвитку, не виникло б проблем у 2001 році.

Лист до Архієпископа УГКЦ Любомира Гузара від о. Миколи Семеновича пароха харківської парафії УГКЦ

Додаток 1.5(б)

3

Тому сьогодні ми не ставимо питання про фінансування всього комплексу будівництва, а необхідно:

По-перше: чим скоріше, знайти кошти на тимчасову капілку, що є малою архітектурною спорудою і не вимагає розробки робочої документації і її погодження.

По-друге: якнайшвидше закінчити розробку і узгодження робочого проекту храму, щоб отримати дозвіл на будівництво.

По – третє: хоча б закласти фундамент під парохіяльний будинок і це вже буде рахуватися незакінченим будівництвом, а згідно чинного законодавства України, ніхто не має права відібрати цю площу. Та й у нас появляється можливість спокійно самій громаді збирати кошти і просити їх для подальшого будівництва використовуючи внутрішні резерви Харкова та міжнародні допомоготворчі організації.

Дуже дякую Вам за лист від 28 грудня 1999 року за № Р 99 / 1194 і прошу Вас все ж таки надати реальну фінансову допомогу.

Також, прошу ласкаво прийняти ширшу заву могої глибокої пошани, синівської відданості і послугу Вашому Блаженству і моєю готовність до праці для нашої Церкви і Народу.

Бажаю Вашому Блаженству всього добра від Бога і людей, здоров'я шире і останось з християнським привітом.

о. Микола СЕМЕНОВИЧ

Додаток копій:

- Лист єпископа - помічника Глави УГКЦ від 28.12.99 за № р 99 / 1194
- Лист єпископу Філадельфії від 20.10.2000р за № 38
- Лист єпископа Самбірсько-Дрогобицького від 6.09.2000 р. за № 2000 / 1129
- Лист від Зборівської єпархії від 27.01.2000р за № 00 – 09
- Лист від єпарха від 6.06.2000р. за № 2000 / 156
- Лист від Мукачівської єпархії від 31.12.99р за № 489
- Лист до єпископа-ординарія Івано-Франківської єпархії за № 1252 від 26.12.99
- Лист до єпископа-ординарія Мукачівської єпархії за № 780 від 18.12.99
- Лист єпископу помічника Львівському від 28.09.99. за № 3
- Лист єпископу-ординарія Тернопільської єпархії від 20.12.99 за № 893
- Лист єпископу Парми від 9.12.99 за № 304
- Лист єпископу Вінниги від 14.12.99 за № 305
- Лист єпископу Чикаго від 9.12.99 за № 303
- Лист єпарху Франції, Німеччини від 14.12.99 за № 306
- Лист єпарху Києво-Вишгородському від 08.10.99р за № 170
- Лист єпископу-ординарію Коломийсько Чернівецькому від 17.12.99 за № 675
- Лист від миськівському від 13.11.2000р за № 436-1
- Лист від облдержадміністрації від 16.11.2000р за № 01-59 / 3712
- Договір на право тимчасового користування землею № 2660 від 20.12.2000р
- Акт встановлення меж земельної ділянки від 04.12.2000р за № 3767
- Акт погодження меж від 19.12.2000р
- Проект відводу земельної ділянки від 17.11.2000р.
- Відеофільм: "Крізь терня до зірок".
- Огляд преси, щодо конфліктної ситуації.

Додаток 1.6

UKRAINIAN GREEK - CATHOLIC CHURCH
KYIV - YUSHOROD EXARCHATE
PARISH OF ST. NICHOLAS
вул. Солов'я 4, Київська Школа, ел. 439-107

УКРАЇНЬСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА
КИЇВ-ЮШОРОДСЬКА ЕКСАРХІЯ
ПАРАФІЯ СВ. МИКОЛАЯ ЧУДОТВОРЦЯ
вул. Солов'я 4, Київ, Україна, тел. 439-107

№ 67
Харків, 18 червня 2004 року

Голові Харківської обласної державної адміністрації
Кушнар'ову С. П.

Копія:
Міському Голові Пилипчуку М. Д.
Голові Московського райвиконкому Кролю Ю. Я.
Начальнику відділу у справах релігії Левчуку В. Д.

Вельмишановний Пане Євгене Петровичу!

Релігійна громада Греко-Католицької Церкви м. Харкова, яка по сьогоднішній день не має свого храму для Богослужіння, 2.02.97 року звернулася з проханням до міської влади розглянути питання про надання площі під будівництво храму в районі Саптівського житлового масиву.

20.05.97 року міське управління архітектури разом з керівництвом релігійної громади розглянуло декілька пропозицій по розміщенню храму і визначило, що найбільш доцільне розташування храму на ділянці по пр.50-річчя ВЛКСМ 53-А. Акт попереднього вибору земельної ділянки встановленим порядком було погоджено з усіма відповідними органами, однак голова Московського райвиконкому Ю.Я.Кроль мотивував відказ у погодженні тим, що вибрана ділянка є місцем проведення культурно-масових заходів. Три роки ми долали перешкоди у вирішенні цього питання.

Голова Державного Комітету України у справах релігій п. Бондаренко В.Д. надіслав листа до Харківської обласної державної адміністрації з проханням позитивно вирішити порушене питання (Лист від 06.11.97 р. за № 8-2737/16).

Листом від 29.03.99р. за № 1645 міськвиконком відмовив розмістити храм на території парку "Перемоги", бо це суперечить програмі розвитку міста згідно якої передбачається у парку створити "Дісенейнд". Листом від 19.05.99 року за № 2420 відхилено пропозицію розмістити храм в кути вул. Командарка Корка та Командарма Уборевича і запропоновано на розгляд ділянку по вул. Гвардійців Широнців, прилеглу до території інституту охорони здоров'я дітей і підлітків. Ми прийняли пропозицію і погодили уже варті з усіма органами Акт вибору земельної ділянки для проєктування (№ 1-632). На основі цього Акту міськвиконком прийняв рішення від 28.07.99 р. за № 959 про дозвіл на проєктування та будівництво храму. Управління архітектури дало АХТЕКТУРНО-ПРОЄКТВАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ на розробку проєкту, ухвалення ЕКСКІЗНИЙ ПРОЄКТ, зроблений геодесичні і геологічні випикування, погоджено аварійний водопровід,що перетинає площу, завершується розробка РОБОЧОГО ПРОЄКТУ, площа є вже достатньо впорядкована й підготовлена для будівництва і на ній, при добрій погоді служиться неділя Св. Ілургія. Ми плануємо до ювілею 350 річчя Харкова, яке святкуватиметься в 2004 році для міста зробити свій загальнополюський, релігійний, культурний і архітектурний внесок.

І тут керівництво інституту охорони здоров'я дітей на чолі, в першу чергу, з колишнім директором А.В.Корніловою і директором Н.М.Кореневим починає розторгати компанію в пресі о "вотгорженні" на території цієї дитячої установи греко-католиків ("STATUS QUO", 8.06.01р., Харків). З газети "Время" за № 60 від 02.05.01 доводиться, що йде спроба відмінити рішення міськвиконкому через те, що храм несе соціально-санітарну небезпеку.

7.7.2008
4/18.06.2004

Цікаво, чому тільки греко-католицький храм стає небезпечним і для кого? Чому так швидко прикриваються дитячо-інвалідами? В нас є фото і відео матеріали, якщо була та ділянка до нашого так званого "вотгорження" і, лавно, що тоді нікому не перешкодили "бомжі", п'яниці і наркомани, які мали на цій території місце для своїх "сходок і задоволень". Про це свідчать жителя мікрорайону. Волопровід, що перетинає цю площу протікав роками, і ця ділянка заростала очеретом і ніхто не подумав його полагодити, ніхто не думав про дітей, які могли би впасти в цю яму з інфекційно-забрудненою, сточною водою, ніхто не думав про соціально-санітарну безпеку.

В такій атмосфері цілком зрозуміло стає складне становище Московського райвиконкому і його голови Ю. Я. Кроля, а також представників міської сивідемістанції.

Ми вбачаємо, що ця спроба відмінити рішення міськвиконкому має більш глибоке політичне підґрунтя навколо храму Української Греко-Католицької Церкви в Харкові, де проживає багато вихідців з західного ретону України? Вище вказані спроби перешкодити будівництву храму нагнітають напруження в стабільності міжконфесійних відносин і роздінюються нами, як провокації, при цьому перешкоджають віруючим християнам греко-католикам нормально працювати згідно чинного законодавства, щоби на даній площі збудувати релігійно-культурний центр і задовольняти свої духовні вимоти.

Нам дуже прикро, що у Харкові можлива спроба порушення постанови Президії Верховної Ради України від 11.09.90 року за № 269 і Закону України про свободу сумління і віровизнання. При відкритті храмів УПЦ Московського Патріархату можливаді заявляють, що готові допомогати іншим конфесіям будувати храми. Але ж, насправді, по відношенню до греко-католиків, як покаже сумний досвід наших віруючих в Харкові та області, - це не так. Їх ставлять не в однакові умови з іншими Церквами. Між іншим, останній факт, що підтверджує вище сказане є ігноруванням владою офіційно запрошувати представників від Української Греко-Католицької Церкви на різні міжконфесійні зустрічі. 14 червня цього року в Харкові проведена програма Круглого Столу "Міжконфесійні відносини в ретоні..." однак представники від Української Греко-Католицької Церкви не мали запрошення на цю зустріч.

Тому велике прохання дати нам відповідь, що нам робити далі? Чи можемо надати покладаати певність в авторитеті законодавства України у Харкові, та на міжконфесійний мир і злагоду на Слобожанщині? А також хто нам компенсує моральні та фінансові затрати?

З пошаною,

Микола Семенович
Микола СЕМЕНОВИЧ
парох харківської парафії св. Миколая Чудотворця УГКЦ

Додаток : копії

- лист управління архітектури від 20.05.97р. за № гр-257
- лист райвиконкому московського району м. Харкова від 15.09.97 р. за № 1866
- лист управління архітектури від 22.02.99 р. за № 953
- лист Державного Комітету України у справах релігій від 06.11.97 р. за № 8-2737/16
- лист управління архітектури від 29.03.99 р. за № 1645
- лист управління архітектури від 19.04.99 р. за № 2159
- лист управління архітектури від 19.05.99 р. за № 2420
- лист управління архітектури від 09.06.99 р. за № 2678
- Акт вибору земельної ділянки за № 1-632
- РІШЕННЯ міськвиконкому від 28.07.99 р. за № 959
- Архитектурно-планувальне завдання
- РОЗПОРЯДЖЕННЯ голови Московської райради від 11.12.2000 р. за № 750
- стаття в газеті "Время" від 02.05.2001 року за № 60
- стаття з " STATUS QUO за 8.06.2001 року.

Лист до Голови Харківської обласної державної адміністрації
Кушнар'ова від о. Миколи Семеновича пароха харківської парафії
УГКЦ

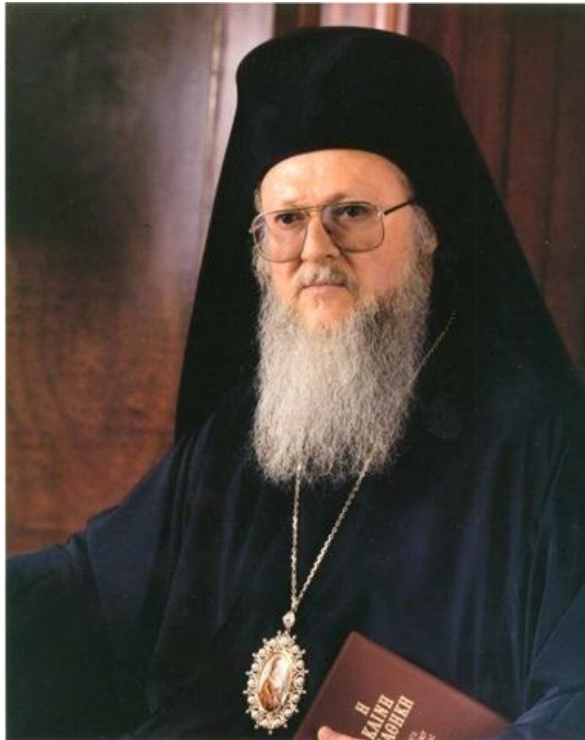
Додаток 1.7**Отець Микола Семенович УГКЦ****Додаток 1.8****Харківський Екзарх Василь Тучапець УГКЦ**

Додаток 1.9

Митрополит Нікодим Харківський и Богодуховський УПЦ МП

Додаток 1.9

Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет

Додаток 1.10

Патріарх Константинопольський Варфоломей I

Додаток 1.11

**Ігор Ісіченко архієпископ Харківський і Полтавський
Української Автокефальної Православної Церкви**

Додаток 1.12**Голова РПЦ Московський Патріарх Кирил (Гундяєв)****Додаток 1.13****Андрей Шептицький**

Додаток 1.14

Любомир Гузар